

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 4 § i lagen om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem ändras. Förslaget gäller behörigheten hos dem som inspekterar kylanläggningar och bevis på denna behörighet, ansvariga för verksamheten samt anläggningar, anmälan för verifiering av behörigheten och verifiering av behörigheten.

I ändringen beaktas den utveckling som har

skett både inom Europeiska gemenskapernas lagstiftning och i den nationella lagstiftningen. Syftet med utvecklandet har varit att förbättra användningen och kontrollen av anläggningar som innehåller gasblandningar som är skadliga med tanke på klimatet och att de skadliga utsläppen därmed kunde minskas.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

1.1 Inspektion av energieffektiviteten hos luftkonditioneringsanläggningar

I lagen om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem (489/2007) finns bestämmelser om en obligatorisk regelbunden inspektion av kylanläggningar. Enligt 1 § gäller den obligatoriska inspektionen sådana anläggningar som har en nominell kyleffekt på minst 12 kilowatt och endast sådana kylanläggningar vilkas effekt baserar sig på användningen av en kompressor. Små anläggningar med en nominell effekt på mindre än 12 kilowatt omfattas inte av den obligatoriska inspektionen, om de inte sammantaget bildar ett system på minst 12 kilowatt. De anläggningar som omfattas av den obligatoriska inspektionen ska inspekteras minst en gång

på tio år. Om byggnaden är uppförd 2000 ska anläggningarna alltså första gången inspekteras senast 2010.

I 4 § finns bestämmelser om den som utför inspektionen. Inspektionen kan utföras av en besiktningsrörelse. Bestämmelser om behörigheten hos rörelsen finns i statsrådets förordning om underhåll av anläggningar som innehåller ämnen som bryter ned ozonskiktet samt vissa fluorkolväten samt om behörighetskrav för personer som utför underhåll på och avfallshantering för sådana anläggningar (1187/2001). I 2 § 1 mom. i denna förordning finns bestämmelser om behörighetskraven för en person som installerar eller utför underhåll på anläggningar som innehåller 3 kg eller större mängder kylmedier. Kraven har också tillämpats på den som utför inspektioner av energieffektiviteten hos kylanläggningar i en byggnads luftkonditioneringssystem.

1.2 F-gasförordningen och det nationella genomförandet

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser, nedan F-gasförordningen, finns bestämmelser om bland annat skyldigheten att kontrollera anläggningar och om minimibehörighetskraven för personalen och företagen.

I kommittéförfarandet beslutade man om minimibehörighetskrav för personal som installerar, underhåller, utför service på eller kontrollerar de anläggningar som avses i förordningen, eller personal som återvinner F-gaserna i anläggningarna. Minimibehörighetskrav för personalen utfärdades bland annat genom kommissionens förordning (EG) nr 303/2008 i fråga om branschen för kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning.

För verkställandet av förordningarna fogades till miljöskyddslagen (86/2000) genom en ändring av den 7 november 2008 (681/2008) bestämmelser om myndigheternas skyldighet att föra register över behörigheten hos personer eller verksamhetsutövare som installerar, utför underhåll eller service på anläggningar som innehåller fluorerade växthusgaser, och hos personer eller verksamhetsutövare som hanterar ämnen som används i sådana anläggningar, eller som sköter avfallshanteringen för sådana system, samt över bevis på behörigheten genom ett certifikat som utfärdats i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I 108 a § finns bestämmelser om bevis på behörigheten för dem som hanterar ämnen som bryter ned ozonskiktet och vissa fluorerade växthusgaser. En person eller verksamhetsutövare som hanterar sådana ämnen, eller som installerar eller utför underhåll eller service på anläggningar eller system som innehåller sådana ämnen, eller som sköter avfallshanteringen för sådana anläggningar eller system, ska ha tillräcklig behörighet att förebygga utsläpp av de ämnen som används i anläggningen eller systemet. Denna person ska visa sin behörighet i enlighet med de krav som föreskrivs. Den som arbetar inom branschen för kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsanläggningar ska visa sin behö-

rihet i en fristående examen så som anges i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) och i en yrkesinriktad grundexamen som baserar sig på en läroplan så som anges i lagen om yrkesutbildning (630/1998). Vid fristående examina ska en examenskommission och vid yrkesinriktade grundexamina som baserar sig på en läroplan utbildningsanordnaren utfärda ett betyg för den som visat sin behörighet.

I 108 b § anges när en verksamhetsutövare ska utse en ansvarig som är i huvudsaklig anställning hos verksamhetsutövaren och som innehar den behörighet som avses i 108 a §.

I 108 c § finns bestämmelser om anmälan för verifiering av behörigheten och verifiering av behörigheten. Anmälan görs till Säkerhetsteknikcentralen, nedan Tukes, som även utfärdar certifikaten.

Med stöd av 108 d § i miljöskyddslagen har en statsrådsförordning om underhåll av anläggningar som innehåller ämnen som bryter ned ozonskiktet samt vissa fluorerade växthusgaser (452/2009) utfärdats. Behörighetsvillkoren för den som utför underhåll på luftkonditioneringsanläggningar anges i 2 §. Verksamhetsutövare som installerar och utför underhåll på anläggningar som innehåller minst 3 kg kylmedier ska ha en ansvarig som har anställningen hos verksamhetsutövaren som huvudsyssla. För behörighet krävs en för kylbranschen lämplig tekniker- eller arbetsteknikerexamen, eller specialyrkesexamen eller yrkesexamen samt minst två års erfarenhet av kylbranschen. Den ansvarige ska ha god kännedom om hanteringen av kylmedier, om arbetarskydds-, hälsoskydds- och miljölagstiftning som berör kylbranschen, om kylteknik och om faktorer som hänför sig till energieffektivitet och energisparande.

I förordningen nämns tre kompetensklasser för personer som utför underhåll. Den första och den mest krävande kompetensklassen gäller personer som utför åtgärder som gäller anläggningar som innehåller minst 3 kg kylmedier. Behörighetskravet för dessa personer är en studiehelhet inom en för kylbranschen lämplig grundexamen, eller examen i kylbranschen eller en del av en sådan examen som innefattar bland annat grundläggande termodynamik, en helhet som gäller kylmediernas miljökonsekvenser och tillhö-

rande miljöföreskrifter och nödvändiga kontroller.

1.3 Ändringsbehov och föreslagna ändringar

Genom den ovan nämnda statsrådsförordningen om underhåll av anläggningar som innehåller ämnen som bryter ned ozonskiktet samt vissa fluorerade växthusgaser upphävdes motsvarande tidigare statsrådsförordning (1187/2001). Till denna tidigare, numera upphävda förordning hänvisas i lagen om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem. Behörighetskraven som har tillämpats på de personer som utför inspektioner av energieffektiviteten hos kylanläggningar har också bestämts med stöd av den upphävda förordningen.

Underhåll av kylanläggningar och inspektion av energieffektiviteten hos luftkonditioneringsanläggningar förutsätter samma yrkeskunskap. För att inspektionerna av energieffektiviteten ska vara högklassiga krävs personer som har behörighet att utföra underhållsarbete. Därför föreslås att i fråga om energibesiktning tillämpas samma behörighetskrav som anges i miljöskyddslagen och i 2 § i den förordning om underhåll av anläggningar som utfärdats med stöd av denna lag och som tillämpas på den som utför underhåll på kylanläggningar. Dessa behörighetskrav har beskrivits i punkt 1.2 i motiveringen. 2 § 1 mom. tillämpas i fråga om behörigheten hos verksamhetsutövarens ansvarsperson. Av den som utför energibesiktning krävs däremot sådan behörighet av första klass som anges i 2 mom. i nämnda paragraf och i punkt 1 i bilaga 3 till förordningen och som också krävs av den som utför underhåll av anläggningar som innehåller minst 3 kg kylmedier.

2 Propositionens konsekvenser

2.1 Ekonomiska konsekvenser

Det finns inte statistik över antalet kylsystem för luftkonditionering i Finland. Maskinell kylning vid luftkonditionering används vanligen i kontors- och servicebyggnader.

Det beräknas att det finns cirka 70–100 miljoner kubikmeter avkylt byggbestånd.

Antalet kylsystem av den lägsta storleksklassen, dvs. 12-70 kilowatt, är cirka 19 000, av storleksklassen 70-300 kilowatt cirka 10 000 och större än så cirka 3 500. Det beräknas att cirka 3 000 inspektioner av energieffektiviteten hos luftkonditioneringsanläggningar i byggnader utförs årligen. Priset på inspektionen varierar från 200 euro för de minsta anläggningarna till ungefär 400 euro för de största.

Verksamhetsutövarna har inte i praktiken specialiserat sig endast på inspektioner av energieffektivitet. Avsikten är att de personer som utför inspektioner av energieffektiviteten inte ska bilda en ny yrkeskår, utan de som utför service på anläggningarna utför också dessa inspektioner. Det är mest ekonomiskt att utföra inspektionerna av energieffektiviteten i samband med servicen av anläggningarna.

2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Verksamhetsutövaren bör göra en verksamhetsanmälan till Tukes innan ovan avsedda rörelseverksamhet inom kylanläggningsbranschen inleds. Tukes för register över både kylanläggningsrörelser och verksamhetsutövare och ansvariga personer. Tukes beviljar också certifikat för ansvariga personer och montörer.

De regionala miljöcentralerna och de kommunala miljöförvaltningsmyndigheterna övervakar behörighetsvillkoren.

2.3 Konsekvenser för miljön

Med hjälp av inspektioner av luftkonditioneringssystemet i en byggnad och samtidig kontroll av systemets inställningar och genom åtgärder som kräver låga tilläggskostnader beräknas elinbesparingen på årsbasis till 5-10 gigawattimmar och värmeinbesparingen i grova drag till cirka 47 gigawattimmar. Det här innebär en minskning av koldioxidutsläppen på cirka 11 000 – 12 000 ton.

Ett rätt funktionerande och använt luftkonditioneringssystem är också grundförutsätt-

ningen för att nå ett gott och hälsosamt inomhusklimat.

Inspektionerna av kylanläggningarnas energieffektivitet stöder också det förebyggande underhållsarbete som utförs. Detta minskar förekomsten av fel och anläggnings-skador som förorsakas av felaktiga åtgärder och förlänger brukstiden för de befintliga anläggningarna.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid miljöministeriet. Utlåtanden om propositionen har getts av Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto

RAKLI ry, LVI-talotekniikkateollisuus ry, Senatfastigheter, Finlands Fastighetsförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Tukes och finansministeriet. De synpunkter som framförts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats i beredningsarbetet.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 4 § i lagen om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 13 april 2007 om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem (489/2007) 4 § som följer:

4 §

Behörigheten hos dem som utför inspektioner

I fråga om behörigheten hos dem som inspekterar luftkonditioneringssystemens kylanläggningar tillämpas bestämmelserna i 108 a — c § i miljöskyddslagen (86/2000) om bevis på behörighet, ansvariga för verksamheten samt anläggningar och anmälan för verifiering av behörigheten och verifiering av behörigheten samt vad som med stöd av 108 d § i nämnda lag bestäms om behörighets-

kraven för den personal som utför underhållsarbete på kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpar som innehåller minst 3 kg kylmedier.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 13 november 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Paula Risikko*

Lag

om ändring av 4 § i lagen om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 13 april 2007 om inspektion av energieffektiviteten hos kylanläggningarna i en byggnads luftkonditioneringssystem (489/2007) 4 § som följer:

Gällande lag

4 §

Den som utför inspektionen

Inspektionen av kylanläggningarna i ett luftkonditioneringssystem kan utföras av en rörelse som har den behörighet som förutsätts av en verksamhetsutövare som installerar eller utför underhåll på anläggningar som innehåller minst tre kilogram kylmedier enligt statsrådets förordning om underhåll av anläggningar som innehåller ämnen som bryter ned ozonskiktet samt vissa fluorkolväten samt om berörighetskrav för personer som utför underhåll på och avfallshantering för sådana anläggningar.

Föreslagen lydelse

4 §

Den som utför inspektionen

I fråga om behörigheten hos dem som inspekterar luftkonditioneringssystemens kylanläggningar tillämpas bestämmelserna i 108 a — c § i miljöskyddslagen (86/2000) om bevis på behörighet, ansvariga för verksamheten samt anläggningar och anmälan för verifiering av behörigheten och verifiering av behörigheten samt vad som med stöd av 108 d § i nämnda lag bestäms om behörighetskraven för den personal som utför underhållsarbete på kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpar som innehåller minst 3 kg kylmedier.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.*